

Rita Ruska

Paliec sveika, Minsteres ģimnāzija!

Gandrīz divi tūkstoši kilometru šķir Rīgu no Minsteres, skaistas vācu pilsētiņas Ziemeļreinas — Vestfāles pavalstī Vācijā. Tālo ceļu mērojam, lai būtu aculiecinieki Minsteres Latviešu ģimnāzijas slēgšanai, jo tieši pirms Jāņiem te notika pēdējais — piecdesmit trešais — izlaidums.

Šajā laikā skolu beiguši ap tūkstoš skolēnu, pārsvarā trimdas latviešu bērni. Viņiem piepulcējās šā gada absolventi — septiņpadsmit jaunieši no Latvijas un viens no Vācijas. Kopš 1994. gada te mācījušies tikai Latvijas audzēkņi, jo ārzemju tautieši atsvaidzināt dzimto valodu tagad dodas tieši uz Latviju.

Pēdējais izlaidums

Izlaiduma dienas Minsterē vienmēr ir bijuši svētki, kad no pasaules malu malām kopā tiek sasaukti kādreizējie MLG audzēkņi. Arī šoreiz dzird pieminam Zviedriju, Vāciju, Angliju, Ameriku, Austrāliju, Kanādu. Savulaik ģimnāzijā mācījušies latvieši pat no Saūda Arābijas un Kolumbijas. Gandrīz pussimts bijušo minsteriešu tagad dzīvo un strādā Latvijā.

Andris Gobiņš Minsteres ģimnāziju absolvējis pirms vairākiem gadiem, viņš ir dzimis un audzis Vācijā, šobrīd studē Freiburgas augstskolā, bet pēc studijām nolēmis doties uz Latviju. Jautāts par skolas gadu vērtībām, atbild īsi — tie ir ļoti labie skolotāji, draudzīgā atmosfēra, skolēni no visas pasaules un milzīgais rosīgums, kas valdījis ģimnāzijā. Ikviens toreiz jutis, ka jādarbojas, lai saglabātu latviskumu. Trimdas gados Minstere bija vienīgā vieta Rietumos, kur varēja izglīties latviski, kur mācīja latviešu valodu un izkopa latvietību. Citādi tas ir pēdējos četrus gadus, kad Minsteres ģimnāzistu godā iekļuvusi Latvijas skolēni.

Jautāju šā gada absolventiem — ko viņi izjutuši un piedzīvojuši, mācoties Minsteres Latviešu ģimnāzijā?

Līga Kārklīņa: — Patstāvība visās jomās — tā ir viena no vērtībām, ko deva MLG. Otrkārt, te dzirdējām dzīvo vācu valodu. No citu stāstījumiem zināju, ka Minsterē ir labākā latviešu skola, bet pēc trim mācību gadiem, ko esmu te pavadījis, varu teikt, ka mana Limbažu 1. vidusskola nebūt nav sliktāka par šo skolu. Protams, pastāv lielas atšķirības starp latviešu un vācu izglītības sistēmu. Minsterē vairākus mācību priekšmetus — matemātiku, bioloģiju, ķīmiju, sociālās zinātnes, arī vācu literatūru — mums mācīja vācu skolotāji. Pārējos priekšmetus — latviešu skolotāji no Latvijas.

Elīna Reitere: — Manā apkārtnē, Livānos, valda uzskats, ka jauniešiem noteikti jāmacās, jāredz pasaule. Laukos dzīvojot, bez labas izglītības nekur tālu netiksi, tāpēc es izmantoju šo iespēju mācīties Vācijā. Minsteres laikā lielākais ieguvums ir prasme argumentēt savu viedokli, piemēram, pat vēsturē mums pašiem

bija jāanalizē un jāvērtē dažādi notikumi, nevis jāatkārto skolotāja teiktais. Mācīšanās sistēma te ir īpaša — jāmacās regulāri, jo skolotāji ļoti stingri vērtē katra aktivitāti stundā.

Līga: — Interesanti ir tas, ka Vācijā, beidzot ģimnāziju, galīgi atzīmi katrā mācību priekšmetā izliek, summējot pēdējo divu mācību gadu darbu, respektīvi, 12. un 13. klasē saņemtos vērtējumus. Tāpēc visi cenšas, lai nodrošinātu sev augstāku atestāta vidējo atzīmi. Tā Vācijā ir noteicošā, stājoties universitātē, jo iestābekšāmeni nav jāliek. Eksāmeni jākārt, beidzot ģimnāziju. Špikošanu šeit uzskata par padomju laika "palieku", un tā var slikti atsaukties uz gala atzīmi. Viss precīzi aprēķināts procentos, piemēram, par neapmeklētu stundu — 10 procenti no atzīmes nost, par trim kavējumiem — 25 utt. Tāpēc nevar neapmeklēt stundas un mājas darbi jāpilda katru vakaru. Priekšrocība, ko esam ieguvuši, beidzot Minsteres ģimnāziju, ir tā, ka ar savu atestātu varam doties uz jebkuru Vācijas universitāti, kamēr Latvijas vidusskolēniem tas nav tik vienkārši izdarāms.

Kristīne Liljē: — Es Minsterē ierados pēc 11. klases beigšanas Spīdolas ģimnāzijā Jelgavā, un man šie divi gadi ir devuši daudz vairāk nekā pieci Latvijā. Tas bija ļoti koncentrēts laiks, prom no mājām, bez vecākiem, pašai pelnot kabatas naudu. Lielākā daļa meiteņu strādājām par "pucfrau", uzkopām dzīvokļus vācu ģimenēs. Vācu jaunāka paaudze ir atturīga, ar tiem kontaktēties pagrūti, bet vecie ļaudis ir atsaucīgi un laipni. Ģimnāzijā tuvāk iepazīnāms arī ar mūsu tautiešiem, interesantiem cilvēkiem, kas lielākoties visi dzīvē jau kaut ko sasnieguši.

Jā, es palieku Minsterē, studēšu politoloģiju Minsteres universitātē. Es pati esmu optimiste, tāpēc man žēl, ka liela daļa manas paaudzes vecumā no padsmīt līdz 25 gadiem par politiku neinteresējas un nepiedalīšoties arī vēlēšanās. Neskatoties uz to, es diezgan daudz gaidu no maniem vienaudžiem, kas tagad studē vai papildina izglītību Rietumos.

Arnis Drille: — Esmu viens no tiem, kas šeit mēģinās izglīties tālāk. Esmu izvēlējies Eiropas jurisprudenci, Minsteres universitātē

studēšu Eiropas tiesības ar domu, ka, beidzot studijas, Latvija jau būs Eiropas Savienībā un es varēšu tieši šajā virzienā kaut ko darīt Latvijas labā. Minsteres laiks bija jauka dzīves skola, man šeit patika, lai gan internātā mūs diezgan spēcīgi pieskatīja. Jāsāk reiz isti patstāvīgi dzīvot! Šad un tad iznāca parunāties ar trimdas latviešiem, jāteic, ka mani vienaudži, kas baudījuši labākus dzīves apstākļus, attieksmē pret Latviju tomēr ir ideālisti. Savukārt daudzi Latvijas jaunieši domā, ka studijas ārzemēs ir vienkārša lieta. Īstenībā tas maksā dārgi, jo savienot darbu ar studijām ir ļoti grūti. Turklāt darba piedāvājumu netrūkst, tāpēc ļoti viegli var aizrauties ar naudas pelnīšanu.

Reizē ar skolas beidzējiem ģimnāzija jāatstāj arī 11. klases skolēniem, kas šeit aizvadijuši tikai vienu gadu. Arī viņiem šis laiks bijis ne mazāk vērtīgs — apgūtas valodas, "ikšķojot" ceļots pa Vāciju un tās kaimiņzemēm, uz savas ādas izjusts, ko nozīmē pelnīt naudu, strādājot par dzīvokļu uzkopējām un bērnuauklēm. Gandrīz visi vienpadsmitie atgriežas Latvijā, bet **Margita Zālīte**, jēkabpiliete, riskēs, viņa jau nosūtījusi pieteikumu kādai internātskolai Vācijas ziemeļos un drīzumā dosies uz pārrunām ar skolas vadību.

— Nākotnē es gribētu darboties starpvalstu, turklāt tieši Vācijas un Latvijas, kultūras sakaru veidošanā. Man patīk organizēt dažādus pasākumus jauniešiem, patīk dziedāt, spēlēt ģitāru. Labprāt iepazīstinātu Latvijas jauniešus ar Vāciju. Mācoties Minsterē, esmu vairāk apzinājis savu latvisko "es", savu izcelsmi un, ja sākumā es kautrējos vāciešu sabiedrībā runāt, tad tagad droši visiem stāstu par Latviju. Es vairs nekad netaikšu — mana mazā Latvija —, es teikšu — mana burvīgā, lielā Latvija!

Vai Minsteres ģimnāzijas izlaidums atšķirās no Latvijas skolu izlaidumiem?

Minsteriešu svinības šoreiz daudz nozīmīgākas padarīja Latviešu tautas kopības un Latviešu centra organizētie pasākumi. Latviešu

skolas slēgšana atkal bija tā reize, kad Vācijā dzīvojošie latvieši atgādināja par sevi vācu sabiedrībai. Kā sacīja Latviešu tautas kopības valdes locekle **Aija Ebdene**:

— Mēs noteikti gribējām pateikt vāciešiem un arī latviešiem par ģimnāziju un internātā sniegto atbalstu. Pirms divdesmit, trīsdesmit gadiem mums bija ļoti svarīgi neaizmirst latviešu valodu un veicināt latvisku izglītotošanos. Redzot, ka visas pasaules latvieši aktīvi ziedo, arī vācu valdība piekrita palīdzēt Latviešu ģimnāzijai.

Par to tika runāts šim notikumam veltītajā preses konferencē un arī lielajā svētku aktā Minsteres rātsnamā, kur ar apsveikuma runām vācu valodā uzstājās Minsteres pilsētas un Ziemeļreinas — Vestfāles pavalsts vadītāju pārstāvji, arī Minsteres Vilhelma universitātes rektors Vilfrīds Šlīters, Latviešu tautas kopības priekšsēdis Ivars Veits, Latviešu ģimnāzijas direktors Fricis Zeibolts, vācieši, kurš, ilgus gadus strādājot ģimnāzijā par skolotāju un direktoru, tikpat kā apguvis arī latviešu valodu. Svinības piedalījās Latvijas vēstnieks Vācijā Andris Teikmanis ar kundzi, tāpat Vācijā un citās valstīs dzīvojošie latvieši, protams, arī absolventi un viņu vecāki. Skolas beidzēju vārdā tribīnē kāpa Elīna Reitere. Viņas teikto daudzi atzina par sirsnīgāko un mīļāko runu visā svētku gaitā. Elīna runāja par tītiem — par Minsteri, kas kā tilts savieno divas valstis — Latviju un Vāciju — ceļā uz Eiropu, un par tiltu, uz kura šobrīd viņi atrodas, līdz izvēlēties turpmāko dzīves ceļu. Tīla tēmu tālāk izvērsa citi runātāji jau abiturientu izlaidumā, kas pēc stundas sākās ģimnāzijas aktu zālē. To atšķirībā no mūsu skolu izlaidumiem ievadīja prāvesta G. Abakuka vadīts svētbrīdis, kopīgi nodziedāta Latvijas valsts himna un Jurjānu Andreja dziesma "Dievs, dod mūsu tēvu zemei". Pēc minsteriešu tradīcijām visi absolventi bija ģērbusies latviešu tautastērpos, atkal skanēja apsveikumi, skolas beidzēji saņēma atestātus, bet 11. klases skolēni — liecības. Sekoja vienpadsmito apsveikums absolventiem — dziesma.

Par to, ka dziesmas skan un solis dejā dimd, pārliecinājamies dienu iepriekš sniegtajā "muzikālī teatrālajā MLG vēstures atskatā", kurā tagadējie skolēni tēloja savus priekšgājējus — septiņdesmito un astoņdesmito gadu minsteriešus, viņu un arī pašu pastrādātās blēņas, kas nu paliek ģimnāzijas vēsturē.

Nākamo rītu gaidījām ar interesi, jo absolventi aicināti uz Minsteres Latviešu ģimnāzijas tradicionālajām sekta brokastīm. Tās notiek ārpus ģimnāzijas telpām, šoreiz Jaunatnes centrā. Izrādās, sekts ir viens no Vācijā populārākajiem dzirkstošajiem dzērieniem, bet sekta brokastis ir latviešu jauniešu 1962. gadā radīta tradīcija, kas tiek ievērota joprojām. Pasākuma rīkotāji ir studenti vai jaunieši, kas ģimnāziju beiguši agrāk. Brokastis sākas ar apsveikumiem un novēlējumiem, kam seko dzērieni un gardas maizes. Brokastis dažkārt varot ievilkties līdz vēlai pēcpusdienai. Šī reize nebija izņēmums.

Latviešu centrs Minsterē

Bet kas notiks ar Minsteres Latviešu ģimnāzijas un internāta telpām, ar ēku, kas pieder Latviešu centram Minsterē?

— Nav jāzīsamst, — mierina **Aija Ebdene**, — mūsu darbības galvenais mērķis — neatkarīgās Latvijas atjaunošana — ir sasniegts, tagad ir citi laiki un citas vajadzības. Latviešu ģimnāzijas un internāta telpas joprojām paliks Latviešu centra īpašums. Tāpat kā agrāk tiks gadāts par latviskuma saglabāšanu ārzemēs, bet galvenā vērība tiks veltīta informācijas apmaiņai starp Latviju un Vāciju. Fonds, kura ziņā būs šie projekti, jau ir izveidots.

V. Semjonova foto
Minstere — Rīga